

MOOC

תרומות של סביבת למידה מבוססת MOOC

לפיתוח מיזמים חינוכיים המבוססים

על טכנולוגיות ופדגוגיות רשתיות

ד"ר רבקה ודמני וד"ר אורלי מלמד

מכללת סמינר הקיבוצים לחינוך, טכנולוגיות ואמנויות

כנס מיט"ל 30.6.2015

למה ללמוד בקורסי מוק?

תרומה ללומדים:

- גמישות - למידה מכל מקום ובכל זמן
- קורסים מושקעים ועדכניים מפי מיטב המרצים בעולם
- העצמת חווית הלמידה ובעקבותיה הגדלת המוטיבציה ללמוד
- הקטנת עלויות הלמידה באופן משמעותי

בעיות וחששות – לומדים

- אחוז נמוך של לומדים מסיימים קורסי מוק
- חשש מפגיעה בכישורי תקשורת פא"פ וביחסים בינאישיים
- לא מתאים לסטודנטים שאינם בעלי כישורים של לומד עצמאי
- לא מתאים לסטודנטים בעלי מוטיבציה נמוכה ללמידה
- קושי בהערכה של עבודות יצירתיות כשהיקף הלומדים רחב
- חשש מפגיעה בפרטיות הלומדים

בעיות וחששות – המשך

בעיות הנובעות ממסיפיקציה של ההוראה ומתקשורת מקוונת בין רבים לרבים

- קושי להניע ללמידה מרחוק
- קושי להתאים את ההוראה להטרוגניות כה רחבה של המוני לומדים
- קושי להניע לאינטראקציה משמעותית בין רבים שהם זרים זה לזה
- קושי לתאם עבודת צוות, הערכת עמיתים ושיתופי פעולה בין רבים לרבים

הפתרון לבעיות:

MOOC – ת
(Massive Open Online Course)

MOOCLEx – ל
(Massive Open Online Course & Learning Experiences)

מ-MOOC ל-MOOCLEx: "ניו מדיה בחינוך"

הקורס "ניו מדיה בחינוך" פותח ע"י מכללת סמינר הקיבוצים בשיתוף עם "ערי חינוך" ובמימון משרד החינוך, ביוזמתה של ד"ר רבקה ודמני

מ- MOOC ל- MOOCLEx "ניו מדיה בחינוך"

מאפיינים ייחודיים של הקורס:

- קורס ראשון ובשפה העברית במכללת סמינר הקיבוצים
- קורס ראשון בנושא "ניו מדיה בחינוך" בהכשרת מורים
- קורס המבוסס על שיעורי וידאו אינטראקטיבי (מע' אינטרלוד) מקוונים
- קורס המשלב בין כלי ניו מדיה ורשתות חברתיות לבין פדגוגיות דיגיטליות
- קורס שמטרתו לטפח יזמי ניו מדיה בחינוך ולעודד **תכנון מיזמים חינוכיים ולימודיים**

מאפייני סביבת MOOCLEx

- 10 שיעורים מקוונים באמצעות וידאו אינטראקטיבי (אינטרלוד)

- מע' שיגור השיעורים – Moodle

- טופס משוב לכל שיעור (בודק הבנה, עניין, חידוש, תרומה מעשית, מה למדתי בשיעור, מה לשמר, מה לשפר)

- קבוצת דיון בפייסבוק

- קשר אי-מייל עם מנחי הקורס

- מפגשי ייעוץ אישיים פא"פ לתכנון המיזמים

- מפגשי ייעוץ קבוצתיים פא"פ להצגת הרעיונות למיזם וקבלת משוב

- הערכת מנחים משולבת בהערכת עמיתים

ניו מדיה בחינוך: נושאי השיעורים (10)

- חדשנות משבשת
- פרדיגמת הרשת
- כיתה הפוכה
- MOOC
- עקרונות היזמות
- בין פייסבוק לחינוך
- למידה ורשתות חברתיות
- ניידים
- משחקי מחשב בחינוך
- חינוך 2.0

שלבי היישום של פיתוח הקורס

- קבוצת פא"פ (2014, 15 משתתפים) – קבוצה מעורבת סטודנטים להסבות ושנה ד.
- קבוצת לימוד מקוונת, חד-חוגית (2015, סמסטר א, 24 משתתפים) סטודנטים להסבות, תקשורת וקולנוע.
- קבוצת לימוד מקוונת, מרצות ומד"פיות (20 משתתפים)
- קבוצת לימוד רב חוגית (2015, סמסטר ב', 153 משתתפים, בתהליך סיום), סטודנטים בפקולטה לאמנויות, הסבות ושנה א

סיכום ביניים, ממצאים חלקיים מהקורס בסמסטר ב' (מועד השלמת חובות הצפייה, המשוב והגשות תוכניות המיזם -19.7.2015)

טווח אחוזי צפייה בשיעורים

80%-31.4%

טווח ממוצעי הערכה לשיעורים

4.27 - 3.65 (מתוך סולם של 5)

ממוצעי ההערכה לפי קריטריונים

הבנה 4.35

ענין 3.91

חידוש 3.7

תרומת מעשית 3.36

אופן התנהלות קבוצת הפייסבוק בסמסטר ב'

- שלושה מנחים - מענה מסביב לשעון (לא כולל שבת)
- המנחים ממתינים שהסטודנטים ישיבו אחד לשני, אך לא משאירים סטודנט בחלל הרשת ללא תגובה או לייק מעבר ל-24 שעות.
- 124 סטודנטים חברים בקבוצה (80% מהרשומים לקורס)
- החברות וההשתתפות בקבוצת הפייסבוק מומלצת אך אינה חובה.
- ההנחיה בסוף כל שיעור להשתתפות חופשית: "התעוררו אצלכם מחשבות, שאלות או תגובות בעקבות השיעור? אתם מוזמנים לשתף אותן כאן בקבוצת הפייסבוק."

נתונים על קבוצת הפייסבוק בסמטר ב'

- ס"ה הועלו: 120 פוסטים. 56 (36%) הועלו על ידי המנחים. 64% הועלו על ידי הסטודנטים.
- 39 (25%) סטודנטים העלו פוסטים והגיבו מילולית – אחד מהם הגיב 9 פעמים, 41% מהם הגיבו יותר מפעם אחת. נוצר בקבוצה גרעין פעיל לדיון.
- קמצנים בלייקים! שיא הלייקים, 11, ניתן לקטע [המצחיק והרלוונטי](#) הבא (2:11).
- הצפייה בעשרת הפוסטים הראשונים נעה בין 87% לבין 98%. הצפייה בעשרת הפוסטים האחרונים נעה בין 74 ל-60%-45% – הירידה העקבית בצפייה בהודעות הפייסבוק נמצאת בהלימה למגמת הירידה בצפייה בשיעורים ובמילוי טפסי המשוב לשיעורים.
- המנבא הברור ביותר של כמות התגובות הוא ציר הזמן של הקורס.

דוגמא לפוסט שעורר את מירב התגובות – 19 ת'

"מודל הכיתה ההפוכה נשמע לי כמו רעיון מעולה!!! אך מתעוררות לי שתי שאלות:

**(1 האם לכל ילד יש מחשב בבית או גישה למחשב במקרה של משפחה מרובת ילדים
(למרות שאנחנו ב2015)**

**(2 מנסה להיכנס לראש הקרימינלי שהיה לי כתלמידה בתיכון- ייתכן וזוהי דרך קלה לאותם
תלמידים להתחמק מלמידה בקלות ואף לרמות את המערכת?...."**

תרומות קבוצת הפייסבוק

(מבוסס על ניתוח תוכן איכותני של השיח בקבוצת הפייסבוק)
)

- הרחבת גבולות הרלוונטיות של הנושא "ניו מדיה בחינוך" להיבטים כלליים של צריכת ניו מדיה בתחומי חיים שונים.
- הרחבת פרספקטיבה היסטורית על תפקידי הטכנולוגיה בחברה (אוטופיה ודיסטופיה, צ'רלי צ'פלין)
- יצירת עניין באמצעות הומור, שיתוף בחוויות אישיות, דיון, הוספת קישורים לקטעי צפייה מהמדיה ומהקולנוע
- העלאת חוויות מניסיון חיים כהורים וכמורים

תרומות קבוצת הפייסבוק (המשך)

- הוספת כלים טכנולוגיים ומיזמים חדשניים כאמצעי השראה (זיכרון בסלון, רואים עולם, פלטפורמות מימון המונים למיזמים חינוכיים).
- העשרת מידע וידע (הרצאות טד, הפניות לספרים, לכתבות ומאמרים)
- איזון נקודת מבט חד צדדית באמצעות ביקורת נגדית (סיכונים לצד הזדמנויות, מגבלות של הכלים והפדגוגיות)
- השלמת ההתייחסות החסרה בקורס לנושאים: פגיעה בפרטיות, סיכוני קרינה, התמכרות, חשיפה לפדופילים, מגבלות השימוש בפדגוגיות חדשות ובכלי ניו מדיה.
- אספקת מידע עדכני וקישורים לכתבות רלוונטיות ואקטואליות
- קבלת מענה מיידי לבעיות שוטפות, טכניות וארגוניות.
- יצירת שיתופי פעולה והתארגנות לצוותי תכנון מיזם.

חסרונות קבוצת הפייסבוק

- קשיי התמצאות: הפיד זז, אין מקום בולט למסמכים קבועים ("איפה נמצא" – אחת השאלות הנפוצות ביותר...).
- אין פרטיות. יש נושאים שאינם מתאימים לדיון פומבי. סוגיית הפרטיות הועלתה בכל קבוצות הפייסבוק של קורסי הפיילוט.
- למרות האפשרות הנגישה לאקטיביות ולאינטראקטיביות – רוב הסטודנטים הם צופים פסיביים.
- סטודנטים לא קוראים שאלות ותשובות קודמות. השאלות חוזרות על עצמן.

תרומת מפגשי ייעוץ ומפגשי פא"פ קבוצתיים

- שיתוף מעמיק ברעיונות למיזמים
- סיעור מוחות
- קבלת משוב משפר על הרעיון למיזם
- קבלת חיזוקים לנחיצות הרעיון ומוטיבציה להמשך פיתוח
- חיזוק סטטוס של הסטודנטים כחדשניים ופורצי דרך
- היכרות עם מנחים ועמיתים
- גיבוש קבוצתי המהווה בסיס לעבודת צוות ושיתופי פעולה

שיח ספונטאני מול שיח מונחה ומאורגן

תופעת ההתעייפות לקראת סוף הקורס וירידה בהשתתפות ובמעורבות, חזרה על עצמה בכל הקורסים המקוונים.

הפתרונות שמצאנו:

- חלוקת הנחיית הדיונים בקבוצת הפייסבוק בין הסטודנטים (בפיילוט של 24 סט')
- העלאת דוגמאות להעשרה ושאלות לדיון על ידי מנחי הקורס
- תזכורות אישיות למייל להשלים צפייה בשיעורים ולמלא משובים

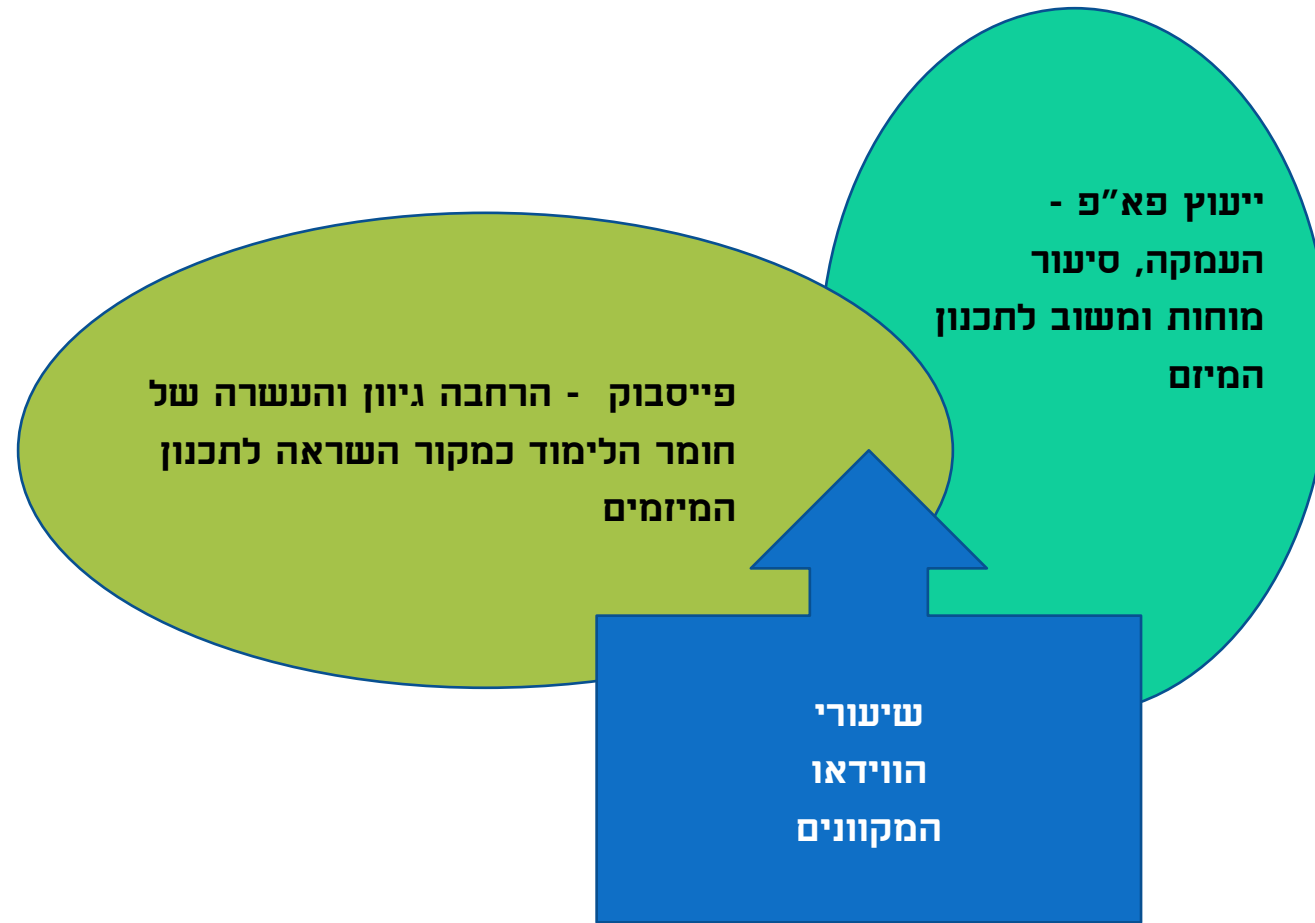
מאפייני תוכניות מיזם - המשך

- **פדגוגיות** – כתיבה הפוכה, פדגוגיה רשתית - כל תלמיד הוא גם מורה יוצר ידע.
- **סוגי צרכים** – שיתוף רעיוני (mind sharing), פיתוח יצירתיות, יצירה משותפת, פיתוח כישורי כתיבה, תיאום, תיווך וקישור, תיעוד, חשיפה והפצה של רעיונות ויצירות, יידוע והעמקת מעורבות, העלאת סטטוס, חינוך לערכים, הגדלת נגישות ללמידה לאוכלוסיות מוגבלות, תכנון שיעורים וקורסים מקוונים.
- **סוגי קהלים** – תלמידי תיכון, מורים, הורים, סטודנטים במכללה.

דוגמאות למיזמים

- **מחול – כתב תנועה** – שיעורי וידאו מצולמים שיצרו סטודנטיות והעלו ליוטיוב לצורך דיון וקבלת משוב.
- **אפקט הפרפר** – מיזם אקטיביסטי ליצירת פלטפורמת הזנק של יוזמות חברתיות אקטואליות.
- **פיתוח תוכנית למשחק אינטראקטיבי** – להוראת צילום

תרומות סביבת הלמידה MOOCLEx לתכנון המיזמים

תודה על ההקשבה !

rivka.wadmany@smkb.ac.il
melamed.ory@gmail.com

